Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 524/03/2017

8.6.2017

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Lausuntopyyntönne 5.6.2017, kuuleminen 8.6.2017

HE 51/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden alueellista tarjoamista ja työelämäkokeilua koskevasta kokeilusta

Osana pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmaa toteutetaan vuosina 2017 – 2018 työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisia kokeiluja, joiden tavoitteena on luoda työnhakijoille ja työnantajille asiakaslähtöinen ja kokonaisvaltainen, hallinnonalojen rajat ylittävä ja kustannusvaikutteinen toimintamalli. Kokeilut liittyvät hallitusohjelman kahden kärkihankkeen toimeenpanoon, jotka ovat kärkihanke 2: Kilpailukyvyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla ja kärkihanke 5: Työvoimahallinnon uudistaminen työllistymistä tukevaksi.

Ehdotetun lain tavoitteena on tukea maakuntamalliin siirtymistä, kehittää asiakaslähtöisiä työllistymistä tukevia palveluja ja palvelujen tuottamiseen liittyviä toimintamalleja. Kokeilualueilla on mahdollisuus korvata kuntouttava työtoiminta työllistymistä tukevalla työelämäkokeilulla. Kokeilu tukee tulevia rakenteellisia uudistuksia ja kytkee entistä vahvemmin sekä paikallisella että seudullisella tasolla elinvoima-, työllisyys- ja koulutusasiat toisiinsa.

Kokeiluun valittiin 9 hanketta, joista 3 on maakunnallista ja 6 kahden tai useamman kunnan alueella toteutettavaa kokeilua.

Toiminta-ajan pidentäminen tarpeellista

Hyviä suunnitelmia, valmisteluja, ennakointia ja varautumista tulevaan tarvitaan aina, mutta sen rinnalla tulee olla yhä enemmän notkeita ja joustavia yhteiskunnallisen kehittämisen keinoja. Kokeilut vastaavat juuri tähän tarpeeseen: ne ovat luonteeltaan kevyitä, ketteriä ja taloudellisesti hyviä tapoja ratkaista ongelmia, testata uusia toimintatapoja ja kehittää uusia palveluja hyvinkin nopeasti. Työvoima- ja yrityspalveluiden alueellisilla kokeiluilla tuetaan uuden maakuntamallin suunnittelua, jossa keskiössä on luoda asiakaslähtöisiä, työllisyysastetta kohottavia ja työttömyysastetta vähentäviä palvelukokonaisuuksia.

On tärkeää, että kokeilun tulokset analysoidaan huolellisesti ja kokeilusta saatuja tuloksia hyödynnetään tulevien uudistusten suunnittelussa sekä toimeenpanossa. Kokeilun lopputuloksena tulee tutkimuksen avulla nostaa esiin empiriaan ja sidosryhmien yhteiseen tulkintaan pohjautuvat suositukset siitä, millaiset toimintamallit tulisi ottaa käyttöön uudessa toimintaympäristössä.

Hallituksen esityksen mukaan laki voi tulla voimaan 1.8.2017 ja olisi voimassa 31.12.2018 asti. Maakuntauudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2019 alussa. Maakuntauudistuksen toteuttamiseen on kaavailtu useita vuosia kestävää siirtymäaikaa.

www.kunnat.net
www.kommunerna.net

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711,faksi 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711, fax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kuntaliitto kannattaa julkisten työvoimapalveluiden alueellisten kokeilujen pikaista käynnistymistä. Kokeiluja tulee jatkaa maakuntauudistuksen siirtymäajalla vuoden 2020 loppuun asti ja samalla myös määräaikoja työttömien ohjaamisesta kunnan asiakkaaksi tulee muutoksen myötä tarkastella uudelleen. Kokeilun toiminta-aikaa kasvattamalla on mahdollista selvittää ja analysoida kokeiluissa luotujen toimintamallien pidempiaikaisia tuloksia.

Kuntouttava työtoiminta tai työelämäkokeilu - työnhakijalle vapaus valita

Esityksen mukaan tietyillä kuntapohjaisilla kokeilualueilla kuntouttava työtoiminta korvattaisiin työelämävalmiuksia kehittävällä työelämäkokeilulla. Työelämäkokeilua järjestettäisiin kokeilualueilla kaikille niille työttömille, jotka kuuluvat kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain piiriin.

Uuden palvelun tarkoituksena olisi mahdollistaa muiden palvelujen (esimerkiksi kuntoutuksen ja/tai sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen) yhdistäminen entistä joustavammin työelämäkokeiluun. Kuntouttavasta työtoiminnasta poiketen työelämäkokeilua olisi mahdollista järjestää myös yrityksessä. Tavoitteena olisi helpottaa asiakkaiden siirtymiä eteenpäin kohti avoimia työmarkkinoita lisäämällä työttömien työelämävalmiuksia ja työkykyä aidoissa työympäristöissä.

Työelämäkokeiluun sovellettaisiin samoja rajoituksia kuin lailla julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyssä työkokeilussa, palveluun osallistuvan oikeusasemasta sekä työelämäkokeilupaikan järjestäjän vastuusta työturvallisuudesta ja tietosuojasta sekä työelämäkokeilun keskeyttämisestä. Tältä osin työelämäkokeilu olisi tarkemmin säädeltyä kuin kuntouttava työtoiminta, jossa järjestämisedellytykset ovat melko väljät. Tämä parantaisi ei-työsuhteiseen palveluun osallistuvien asiakkaiden oikeusturvaa ja selkeyttäisi työpaikoilla toteutettavien ei-työsuhteisten palvelujen suhdetta työ- ja virkasuhteiseen työhön.

Huomattavasti tarkoituksenmukaisempaa olisi kuntouttavan työtoiminnan jakaminen kahteen erilaiseen palvelumuotoon eli perinteiseen kuntouttavaan työtoimintaan ja sen rinnalle tulevaan työelämäkokeiluun. Työnhakijalla olisi silloin itse mahdollisuus palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä valita, kumpaan palveluun hän osallistuu, perinteisempään kuntouttavaan työtoimintaan vai uuteen työelämäkokeiluun. Valinnalla ei saisi olla vaikutuksia henkilön taloudellisiin tukiin eikä kannusteisiin. Taloudelliset syyt eivät myöskään saisi ohjata palvelujen kehittämistä, eivätkä vaikuttaa palveluun ohjautumiseen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Erja Lindberg
kehittämispäällikkö